

καὶ τρίτον τὸν Ἀμβροχικὸν κόλπον. Δὲν λυποῦμαι ποσῶς διὰ τοῦτο, ἀπ' ἐναντίας· λυποῦμαι μόνον ὅτι θὰ παραιτήσωμεν τὴν Πάρον, ἐπὶ τῆς ὁποίας τοσοῦτον συνείθισα, ὥστε ἐπὶ τέλους τὴν ἐθεώρουν ὡς θαλαμηγὸν μας. Ἐκοιμήθημεν τρεῖς νύκτας ἐξαιρέτα ὑπὸ τὸ κατὰστροφά της, τὰ δὲ ξενοδοχεῖα τῶν μικρῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων μας δὲν φημίζονται πολὺ. Ἄλλ' ἄς μὴ τὰ καταδικάζωμεν προτοῦ τὰ δοκιμάσωμεν.

[Ἔπεται συνέχεια]

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΛΙΟΝΗΣ

Διήγημα.

Α'

Ἀστείαν ἀληθῶς ἰδέαν συνέλαβε πρῶϊαν τινὰ Κυριακῆς ὁ Τοῦρκος κατῆς ἐν Ἄρτῃ, ὅστις ἀφοῦ ἠθῶσε πανδήμως καὶ σκανδαλωδῶς δύο ἡμοεθνεῖς του, ἀπαγαγόντας ἄκουσαν Ἑλληνίδα κόρη ἐκ τῶν παρακειμένων χωρίων, ἀπῆλθεν ὡς καλὸς μουσουλμάνος νὰ πάρῃ ἀμπέσσι, πρὸς ἀγνισμὸν καὶ ἀπολύμανσιν.

Ὁ ἄξιος Τοῦρκος δικαστής, πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ὑφ' ὧν ἐκοσμεῖτο, ἦτο δεξιώτατος εἰς τὸ ν' ἀνακαλύπτῃ, πρὸς πρόχειρον δικαιολογίαν τῶν ἀποφάσεών του, πάμπολλα ἐδάφια τοῦ ἱεροῦ νόμου ἀγνοούμενα συνήθως ὑπὸ τῶν ἀμαθεστέρων συναδέλφων του, καὶ δεινὸς εἰς τὸ νὰ ἐκτείνῃ καὶ νὰ συστήλλῃ ἐκάστοτε, ὡς ἔμπειρος σκυτοτόμος, τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἱερῶν ῥητῶν. Ἡδύνατο, ἐν ἐλλείψει ἄλλου προτύπου, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπογραμμὸς τῶν νομολόγων καὶ τῶν δικορράφων παντὸς χρόνου καὶ τόπου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ὡς εἶχον τότε τὰ πράγματα, τὸ ζήτημα ἦτο πολὺ ἀπλούστερον, ἢ ὅσον σήμερον δύναται νὰ εἶνε, διότι ὁ αὐτὸς ἦτο συνηγὸρος ἅμα καὶ δικαιοτήτης.

Κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην, τὸ ἐδάφιον τῆς ἱερᾶς βίβλου, ὅπερ ἀνεκάλυψεν ἡ εὐκολὸς ὀξύδερκεϊκ τοῦ δικαστοῦ τούτου, εἶχεν ὡς ἐξῆς, κατὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ μετάφρασιν: *Αἶνος τῷ Θεῷ. Ἐὰν ρέα γυνὴ ἀπιστὸς ἀλάξῃ κύριον, καὶ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἀπίστου μεταβῇ εἰς ἀληθῆ πιστόν, ὁ δεῦτερος κύριος εἶνε ἐνδικώτερος.* ("Ὁρα Κοράνιον, ἐν κεφαλαίῳ ἢ Κάμηλος ἐπιγραφομένῳ).

Τὸ ἐδάφιον δὲν ἦτο σαφές, οὐδ' ἐφηρμόζετο ἀβιάστως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Ἄλλ' ὁ ἄξιος λειτουργὸς τῆς Θέμιδος δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ εὔρῃ καὶ ἄλλο, καὶ νὰ τὸ συγκολλησῇ μὲ τὸ πρῶτον οὕτως, ὥστε νὰ πείθῃ πάντα ἀληθῆ μουσουλμάνον περὶ τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς κρίσεως: *Ἐὰν*

ἀληθὲς πιστὸς ἔχῃ δούλην ἀπιστον, καὶ δὲν τὴν ἐπεισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν, δὲν δύναται νὰ τὴν μεταπωλήσῃ εἰς ἀπιστον, ἀλλ' εἰς πιστόν. ("Ὁρα κεφ. ἢ Βοῦς ἱεροῦ νόμου).

Σημειωτέον ὅτι ἀμφοτέρω τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα, καὶ τὰ κεφάλαια εἰς ἃ ἀνήκουσι, δὲν εἶνε ἐκ τῶν γνησιωτέρων. Οἱ σοφοὶ σχολιασταὶ τοῦ Κορανίου οὐδέποτε συνεφώνησαν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κεφαλαίων οὐδὲ περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ περιεχομένου. Ἄλλ' ὁμολογητέον ὅτι οὐδεὶς λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης ὀφείλει νὰ ἐρμηνεύῃ ἄλλως τὰ κείμενα τῶν νόμων ἢ ὅπως προχείρως ἀντιλαμβάνεται τὴν ἔνοιαν αὐτῶν, καὶ τὸ δικαστήριον τῆς Ἄρτης δὲν ἦτο βεβαίως ἀκαδημία νομοδιδασκάλων.

Ἄλλ' ὅμως παρὰ τὴν τόσῃν ἐμπειρίαν καὶ εὐθυκρίσιν του, ὁ εἰρημένος τοῦρκος δικαστής ἔκαμε τὸν λογαριασμὸν ἄνευ τοῦ ξενοδόχου. Ἡ ἀρπαγείσα Ἑλληνὶς κόρη ἦτο ἀναδεκτὴ τοῦ Χρήστου Μηλιόνῃ, τοῦ περιβοήτου τῆς Ἀκαρνανίας ἀρματοῦλοῦ, ὅστις ἀτυχῶς ἦτο ἀμαθὲς καὶ δὲν εἴξευε νὰ ἐρμηνεύῃ τὰ ῥητὰ τοῦ Κορανίου. Δὲν ἐνόει δὲ καὶ ὡς ἀστειὸν τὸ πρᾶγμα, ὅπως ἡμεῖς τὸ περιεγράψαμεν ἐν ἀρχῇ, διότι φύσει δὲν ἠγάπα ν' ἀστείζῃται.

Ἡ νεῆνις ἦτο μνηστὴ τοῦ Νίκου Ντάσκα, εἰρηνικοῦ ἀγρότου κατοικοῦντος εἰς παρακείμενον χωρίον. Ἦτο φιλόπονος καὶ ἀπὸ πρῶϊας μέχρις ἐσπέρας ἠσχολεῖτο εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου, ἐπιμελουμένη καὶ τριῶν νεωτέρων ἀδελφῶν, ὧν ὁ μεγαλύτερος ἦγε τὸ δωδέκατον ἔτος. Αὕτη δὲ ἦτο δεκαοκταετής. Ἡ μήτηρ αὐτῆς εἶχε γνώμην νὰ μὴ τὴν ὑπανδρεύσῃ ἀκόμη, καὶ ἠλπίζεν ὅτι καὶ μετὰ τὸν ἀρραβῶνα ὁ γάμος ἐμελλε νὰ βραδύνῃ ἀρκούντως ὥστε νὰ προλάβῃ ἡ νεωτέρα ἀδελφή, νὰ ἠλικιωθῇ πρὸς ἀνακούφισιν καὶ χαρὰν τῆς μητρός. Μίαν βοηθὸν εἶχε, μόνην τὴν Βάσω τῆς, καὶ ὄχι ἄλλην. Διατί νὰ βιασθῇ ὁ σύζυγός της νὰ τὴν δώσῃ; Ἄλλ' ἐκεῖνος ἄλλως ἐφρόνει, καὶ διὰ λόγους, ὧν μόνον τὸ ἐν ἑκατοστὸν ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ, ἐπεθύμει νὰ ὑπανδρεύωνται ὡς τάχιστα αἱ νεαί. "Ὅσον γρηγορώτερα τόσον καλλίτερα. Τί τὸ θέλεις τὸ βάρος αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν; Δὲν εἶνε καλλίτερον νὰ τὸ ξεφορτωθῆς;" Ὅποιος εὕρισκει πρόθυμον ἀναδέκτην τοῦ φορτίου, καὶ δὲν τὸ μεταβιβάζει εὐθὺς, ἄκραν ἐμπιστοσύνην ἔχει εἰς τοὺς ἰδίους ὄμους ἀνδρὸν εἰνε ἀνόητος. Ταῦτα ἐφρόνει ὁ Κώστας Μαντᾶς, ὁ πατὴρ τῆς Βασίλως, τὴν ὁποίαν ἐτόλμησε πονηρὸν γράϊδνον ν' ἀποτολμήσῃ μίαν ἡμέραν ὅπως ῥίψῃ αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας Τοῦρκου, ὅστις τὴν ἤθελε νὰ τὴν ἔχῃ εἰς τὸ χαρέμι του.

Ἐν τούτοις ἡ Βασίλω δὲν ἤθελε πιστεῦσαι τοὺς λόγους της, διότι ἡ γραιῖα Κυπαρισσοῦ εἶχεν ἀνέκαθεν κακὴν φήμην εἰς τὸ χωρίον. Ἄλλ'

ψευδεῖς τινες διηγῆσαι τόσον καλῶς συνιστῶνται καὶ τόσον εὐχερῶς συμπίπτουσιν, ὥστε σατανικὸν ἔργον φαίνεται ἡ συναρμογὴ αὐτῶν. Ποῖος τῆς εἶπε τῆς γραίας Κυπαρισσοῦς, ὅτι ἡ μήτηρ τῆς κόρης εἶχε λησμονῆσει τὸ δεινὰ ὕφασμα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ δὲν τὸ ἔλαβε μεθ' ἑαυτῆς τὴν πρωΐαν, ἀπερχομένη εἰς τὸν ποταμὸν; Ποῖος τὸ εἶξευρεν, ἀφοῦ κανεῖς δὲν τὴν ἔστειλε; Διότι εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ μήτηρ Μελάχρω εἶχε μεταβῆ ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸν ποταμὸν μετ' ἄλλων γυναικῶν, διὰ τὴν λευκάνη. Ὡσαύτως εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ μικρότερον κοράσιον καὶ ὁ ὑστερότοκος υἱὸς μετέβησαν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς μικρὸν ἀπεχούσης Ἄρτης, διότι εἶχεν ἤδη ἡ Ἄρτα σχολεῖον κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Ὁ δὲ πατήρ, ὅστις ἤθελε τοὺς ἀνθρώπους φιλοπόνους, ὡς ὑποκειμένους εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην καὶ παλαιῖατον τῶν πρωτοπλάστων ἀρὰν, εἶχε παραλάβει μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τοὺς ἀγρούς τὸν δευτερότοκον υἱόν, ὥστε ἡ νεῆνις εὐρίσκετο μόνη οἴκοι. Ἐνῶ λοιπὸν ἐκάθητο ἐπιρράπτουσα παλαιὰ φορέματα παρὰ τὴν ἐστίαν, καὶ εἶχε κλειδωμένην ἔσωθεν τὴν θύραν διὰ δ' πλῆξ στροφῆς, διότι συνήθεια ἦτο νὰ κλείωνται αἱ κόραι ὅταν ἦσαν μόναι, ἀκούει τὴν θύραν κρουομένην. Ἡ νεῆνις ἐξεπλάγη. Αἱ γειτόνισσαι ὄλαι σχεδὸν ἔλειπον, ἦσαν εἰς τὰ ἔργα των. Ποῖος νὰ εἶναι;

— Ἄνοιξε, εἶπε μεμψιμοιρὸς τις φωνή, ἣτις ἐφαίνετο ἐκπεμπομένη ἐκ βαθέος μυχοῦ, καὶ ὡς νὰ διήρχετο δι' ἀόπλων καὶ νωδῶν οὐλῶν.

— Ποῖος εἶσαι; ἐπανέλαβε τὸ δεύτερον ἡ κόρη δυσπιστοῦσα.

— Ἐγώ, ἡ θεῖα Κυπαρισσοῦ.

— Ἡ θεῖα Κυπαρισσοῦ, εἶπεν ἡ νεῆνις διαστάζουσα. Τί θέλεις;

— Μ' ἔστειλεν ἡ μάνα σου.

Ἡ νεῆνις ἐγερωθεῖσα ἀπῆλθε καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ἡ Κυπαρισσοῦ. Τὸ γραΐδιον ἦτο ἐβδομηκονταετὲς περίπου, ρικνή, κεκυρῖα καὶ ἀπαίσιος. Τὸ μειδιάμα τῆς, δι' οὗ ἐζήτει νὰ θωπεύσῃ τὴν κόρην, ἐνεποεῖ φοιχάσιν.

— Σ' ἔστειλεν ἡ μάνα μου; ἠρώτησεν ἡ νεῆ.

Καὶ ποῦ τὴν ἦρες;

— Εἰς τὸν ποταμὸν.

— Καὶ τί σὲ εἶπε;

— Μ' εἶπε νὰ τῆς πᾶς τὸ πανί.

— Τὸ πανί; Ποῖο πανί;

— Τὸ δίμιτο. Τὸ ξέχασε νὰ τὸ πάρῃ μαζὺ τῆς τὸ πρωί.

Ἡ κόρη στρέψασα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γωνίαν, παρ' ἣν ἕστατο κεκοσμημένος ὁ σωρείτης τῶν στρωμάτων καὶ σινδῶν, εἶδε τῷ ὄντι ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ τὸ δίμιτον ὕφασμα, τὸ ὁποῖον ἡ μήτηρ τῆς πρέπει νὰ ἐλησμονῆσει βεβαίως, διανοήθη. Ἀφοῦ μετέβη εἰς τὸν ποταμὸν διὰ τὴν ἐνεργῆσιν γενικὴν γνάφουσιν, δὲν ἔμελλε νὰ πα-

ραλίπῃ ποτὲ τὴν νεοῦφαντον ταύτην ὀθόνην.

Καὶ δὲν εἶχεν ἀκούσει μὲν παρὰ τῆς μητρὸς τῆς ῥητῶς, ὅτι εἶχε σκοπὸν νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὸ δίμιτον, ἀλλὰ συλλογιζομένη εὐρίσκεν ὅτι οὕτως ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ τὸ εἰρημένον ὕφασμα εὐρίσκετο εἰς τὴν πρόχειρον ἐκείνην θέσιν. Ἐν τούτοις εἶχεν ἡ κόρη ἐνδοιασμούς.

— Σ' ἔστειλεν ἡ μάνα μου διὰ νὰ τὸ πάρῃς. . . νὰ τῆς τὸ φέρῃς;

— Ἐμένα; Ὅχι, εἶπεν ἡ γραία. Ἐσὺ νὰ τῆς τὸ πᾶς.

— Ἐγώ!

Καὶ ἡ νεῆ ἤρχισε νὰ σκέπτηται. Μιᾶς ὥρας ὁδοιορία! Καὶ ἀπὸ πολλοῦ ἡ μήτηρ τῆς τὴν εἶχε συνειθίσει νὰ μὴ ἐξέρχεται σχεδὸν ἐκ τῆς οἰκίας. Ἦτο δυνατὸν νὰ δώσῃ τώρα ταιαύτην παραγγελίαν; Κόρη νεαρά, δειλή, μεμνηστευμένη, νὰ πορευθῆ μόνη εἰς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ ὅπου λευκαίνουσι; Τότε λοιπὸν διατὶ νὰ θέλωσι νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃσιν; Αὐτὴ εὐτυχῆς θὰ ἦτο, ἂν ἐζῆ ἀκόμη τὸν κατ' ἀγρούς βίον, ὅστις ἦτο τόσον φαιδρὸς καὶ ἀφροντίς, καὶ συνέτεινε τόσον πολὺ εἰς τὸ νὰ καθιστᾶ εὐρωστον τὸ σῶμα καὶ ῥοδίνας τὰς παρειάς. Ἄλλ' ἀφοῦ τὴν ἐμνήστεισαν, διατὶ ἀπαιτοῦσι παρ' αὐτῆς ταιαύτην ἀνήκουστον ἐκδρομὴν; Πῶς νὰ τὸ μάθῃ ὁ μνηστήρ τῆς;

— Ἄκουσε νὰ σοῦ πῶ, γιατί, εἶπεν ἡ νεῆ. Θέλεις νὰ τὸ πάρῃς μόνη σου τὸ πανί αὐτὸ νὰ τῆς τὸ φέρῃς; Ὅθ' σὲ πληρώσῃ ὁ ἀφέντης (πατήρ) μου.

— Ἐγώ; γρη῏α γυναῖκα, ἐμορμύρισεν ἡ Κυπαρισσοῦ, εἰμπορῶ ἐγὼ νὰ τρέχω;

— Δὲν ἤξευρες κανένα παιδί, νὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάρι, νὰ τοῦ πᾶς νὰ τὸ πάρῃ;

— Δὲν βλέπω παιδιὰ εἰς τὸ χωριό, εἶπεν ἡ γραία, τὰ μικρὰ εἶνε ἴσθην Ἄρτα ἴστο σχολεῖο, καὶ τὰ ἄλλα τὰ μεγαλιέτερα εἶναι εἰς τὰ χωράφια.

— Ὡ, Χριστέ μου, βάσανα. Καὶ τώρα τί νὰ κάμω;

— Μοῦ εἶπε νὰ τῆς τὸ πᾶς γρήγορα, ἐπέμεινε ἀδυσωπῆτως ἡ γραία.

Καὶ στρέψασα τὰ νῶτα ἀπῆλθε, καταλιποῦσα ἐν ἀμηχανίᾳ τὴν ἀτυχῆ κόρην. Ἀφοῦ ἐσκέφθη ἐπὶ μακρόν, καὶ ἔλαβε πολλὰς ἀντιφατικὰς πρὸς ἀλλήλας ἀποφάσεις, ἐνόμισεν ὅτι τὸ καλλίτερον ἦτο νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν μητέρα. Διότι δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι ἡ μήτηρ τῆς τῷ ὄντι εἶχε πέμψει τὴν παραγγελίαν ταύτην. Ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ εἰξεύρῃ ἡ γραία αὕτη, ὅτι ὑπῆρχεν ὕφασμα δίμιτον πρὸς λεύκανσιν, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ τῆς τὸ εἶχε παραλίπει ἐκ λήθης. Ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἀδύνατον, ἀλλ' εἰς τὰ γραΐδια οὐδὲν ἀδύνατον ὑπάρχει, καὶ τοῦτο ἠγνῶει ἡ ἀμαθὴς καὶ

ἄπειρος κόρη. Τῷ ὄντι εὐκολον ἦτο νὰ μάθῃ ἡ γραῖα ὅτι εἶχεν ὑφάνει ἄρτιως ἡ Μελάχρω ὑφασμα τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον, εὐκολον ἦτο νὰ συναντήσῃ τυχαίως ἢ ἐπίτηδες τὴν σύζυγον τοῦ Μαντᾶ φέρουσαν τὴν ἀποσκευὴν τῆς τὴν πρῶταιν, καὶ νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἀποσκευῆς ταύτης ἔλλειψιν ἐνὸς ὑφάσματος. Διότι ἡ μὲν κατασκευὴ ὀθόνης ἢ ἐσθῆτος ἢ σινδόνος συνεζητεῖτο πάντοτε, ὡς εἰκός, μεταξὺ τῶν γυναικῶν εἰς τὰς κώμας, ὅπου ὁ γυναικεῖος βίος εὐήλιος πάντοτε διέρχεται ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, εἰς τὰ προαύλια καὶ παρὰ τὰς κρήνας, καὶ δὲν φθεῖρεται μονοτόνως εἰς πολυωρόφους καὶ βαθυσκίους οἰκοδομὰς καὶ ὀπισθεν φυσικῶν ἢ ἠθικῶν δρυφάκτων, ἢ κοινωνικῶν προχωμάτων.—Τέλος ἡ νέα ἔλαβε τὴν ὀθόνην, καὶ ἐξελθοῦσα ἐκλείδωσε τὴν θύραν. Ἐλαβε τὴν ἀνώμαλον καὶ ἐλικοειδῆ ἐκείνην ὀδόν, ἣν ἔλαφρά ὡς στρουθίον διήρχειτο ἄλλοτε ἀνυπόδητος, μὴ φοβούμενη νὰ πατῇ ἐπὶ λεπτῶν ἀκανθῶν καὶ χαλίκων, διότι αἱ πόδες τῆς, ἀφότου ἐξ ἀνάγκης ἐφόρεσαν περικνημίδας, δὲν εἶχον λεπτυνθῆ ἀρκούντως ὥστε νὰ καταστῶσιν εὐπαθεῖς καὶ δυσκίνητοι.

Εἶχε διαβῆ ἤδη τὴν κρημνώδη ἀτραπόν, τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ χωρίου εἰς τὴν πεδιάδα καὶ κατῆλθεν εἰς τὸ βεῦμα. Ὁ ἥλιος ἐμσουράνει ἤδη, καὶ ἡ νέα ἀσθμαίνουσα ἔστη ὅπως ἀνασηκώσῃ μικρὸν τὸ κράσπεδον τῆς ἐσθῆτός τῆς καὶ περιδέσῃ αὐτὸ δι' ἱμάντος περὶ τὴν ὀσφύν, καθιστῶσα ἐλευθερώτερον τὸ βῆμα. Ἐφάνη δὲ ὁ μακρὸς καὶ ποδῆρης χιτῶν, κατάλευκος, καλύπτων τὰς εὐμελεῖς κνήμας, καὶ τὸ μεσοφῶριον κατερχόμενον μέχρι μέσων τῶν κνημῶν. Ψυχὴ ἀνθρώπου οὐδαμοῦ ἐφαίνετο, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε νομίση ἡ νέα ὅτι ἡδύνατο οὐχὶ ἄνευ κοσμιότητος νὰ καταστήσῃ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς εὐζωνοτέρην. Αἰφνης ἐλαφρὸς θόρυβος ἠκούσθη ὀπισθεν τῶν φύλλων, καὶ ὁ θάμνος ἐκινήθη. Ἡ νέα πτοηθεῖσα ἐστράφη δι' ὀρμητικοῦ κινήματος. Μόλις ἐπρόλαβε νὰ ἀφήσῃ νὰ πῆσῃ πάλιν εἰς τοὺς πόδας τὸ κράσπεδον τοῦ φορέματός τῆς.

B'.

Ὁ ἐκπηδήσας ἐκ τοῦ θάμνου ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἦτο τρομερὸς τὴν θέαν, διότι ἡ νέα ἀφῆκε κραυγὴν. Τῷ ὄντι δὲ ἦτο Τοῦρκος ὁ ἄνθρωπος οὗτος, Τοῦρκος μὲ σαρίκιον.

Σαρίκιον μὲ διπλὰς καὶ τριπλὰς στροφάς, λευκὸν καὶ χρυσοκέντητον, σαρίκιον ὑπερμέγεθες καλύπτων ὄχι μόνον τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὤμους. Ὡ, πόσον τρόμον ἠσθάνοντο αἱ νέαι χωρικά, αἱ ζῶσαι εἰς τὰς κώμας ὅπου δὲν ὑπῆρχον Τοῦρκοι, εἰς τὴν θέαν ἐνὸς τούτων! Καὶ πόσον τρόμον πάλιν ἠσθάνοντο αἱ ζῶσαι εἰς ὅσας κώμας ὑπῆρχον καὶ Τοῦρκοι, ἂν συνήντων ἓνα τούτων ἐξ ἀπροόπτου, εἰς

μέρος ὅπου δὲν τὸ ἐπερίμενον! Ἄλλ' ὅμως ὁ Τοῦρκος περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος, δὲν εἶχεν ἄγχιον καὶ βλοσυρὸν τὸ βλέμμα, τὸυναντίον ἐμειδία. Ἐφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στόμα, διὰ νὰ τῇ ἐπιβάλλῃ σιγὴν, καὶ τῇ ἔνευσε νὰ μὴ φοβῆται. Ἄλλ' ἡ κόρη ἐξέπεμψε δευτέραν κραυγὴν καὶ αὐτομάτως ἐκινήθη νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ τότε ὁ Τοῦρκος, διὰ στιβαροῦ βραχίονος τὴν ἤρπασεν ἐκ τοῦ ὤμου. Ἡ νέα ἔστη ἀσπείρουσα.

— Ὡ, ἄφρησέ με, ἀγᾶ μου, ἡδυνήθη νὰ εἶπῃ, καὶ ἦτο ἐτοίμη νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιον τοῦ Τοῦρκου.

— Μὴ φοβῆσαι, τῇ εἶπεν ἑλληνιστί.

Συγχρόνως δ' ἔνευσε πρὸς τὸ μέρος τοῦ θάμνου, καὶ δεύτερος Τοῦρκος ἐξῆλθεν ἐκείθεν, πενιχρῶς ἐνδεδυμένος καὶ κρατῶν τὸν χαλινὸν πλουσίως ἐστολισμένου ἵππου. Ὁ ἀγᾶς ἔλαβε τότε τρέμουσαν τὴν κόρην, διὰ νὰ τὴν ἀναβιβάσῃ εἰς τὴν σέλλαν. Ἡ νέα ἀπεπειράθη ν' ἀντιστῇ, ἀλλὰ δὲν εἶχε τόσην δύναμιν ὥστε νὰ ὑπερισχύσῃ κατὰ δύο ἀνδρῶν.

Ὁ ἀγᾶς ἀνέβη ὀπισθεν τῆς, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ θεράποντος τὰς ἡνίας. Ἡ κόρη ἔκραξε τελευταίαν φορὰν εἰς βοήθειαν, ἀλλ' ὁ ἀγᾶς τὴν ἐφίμωσε διὰ τῆς χειρός.

Ὁ ἵππος ἔλαβε διεύθυνσιν ἀντίθετον ἐκείνης, πρὸς ἣν ἐμελλε νὰ πορευθῇ ἡ πτωχὴ κόρη. Ὁ ἀγᾶς ἐπῆρνεσε σφοδρῶς τὴν πλευρὰν τοῦ ὑποζυγίου. Ὁ ἵππος ἐκάλπασε δρομαίως φέρων τὸ διπλοῦν φορτίον, καὶ ὁ θεράπων τρέχων ὀπισθεν παρηκολούθει ὅσον ἡδύνατο τὸν καλπασμόν.

Γ'.

Φρικώδης βεβαίως πρέπει νὰ ἦτο ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Κώστα, τρομερὰ πρέπει νὰ ἦτο ἡ ἀπελπισία τῆς συζύγου του, ὅτε ἐπανεληθόντες τὴν ἐσπέραν εὐρον ἔρημον τὸν οἶκον. Ἀλλὰ καὶ ἡ λύπη τοῦ Νίκου, τοῦ μνηστήρος, ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος.

Ὁ ἀγᾶς Χαλήλ, ὁ ἄρπαξ, δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀσῆμων τοῦ τόπου. Ἦτο ἰσχυρὸς, πλούσιος, καὶ εἶχε τὸ χαρέμιον πληῆρες. Ἄλλ' ἐπεθύμει νὰ πλουτίσῃ τὸ ἀνθοκομῆον μ' ἓνα κάλυκα. Τυχαίως χωρικοί τινες εἶδον μακρόθεν τὸν ἵππον φεύγοντα, ἐγείροντα τὴν κόνιν εἰς νέφη, καὶ ἤκουσαν τὴν τελευταίαν κραυγὴν τῆς ἀπαχθείσης κόρης. Οὗτοι διηγήθησαν τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς γονεῖς.

Τῇ ἐπαύριον ὁ πατήρ, ἔχων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δάκρυα λύσσης καὶ μανίας, ἀπεπειράθη νὰ πνίξῃ τοὺς λυγμοὺς τῆς ἀπογνώσεως, νὰ χαλινώσῃ τὰς ὀρμὰς τοῦ πάθους καὶ νὰ παρουσιασθῇ μὲ εἰρηνικοὺς λόγους εἰς τὸν κατῆν τῆς Ἄρτης. Ὅσον ἀσυνάρτητος καὶ ἂν ἦτο ἡ ἄξεστος εὐγλωττία του, ὤφειλεν ὅμως νὰ φανῇ περιπαθῆς.

— Ἀγᾶ μου, κατῇ φρένδῃ μου, εἶναι μεγάλο ἄδικο αὐτὸ πῶ μου ἔκαμε ὁ Χαλήλ ἀγᾶς. Αὐτὸ

καὶ ὁ Θεὸς δὲν τὸ θέλει καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸ μισοῦν. Μήπως ἡ πίστις σας λέγει ἄλλα ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας; Θεὸς φυλάξῃ! "Ολοὶ οἱ ἄνθρωποι τὸ ἴδιον εἶναι, καὶ ὅλοι αἰσθάνονται τὸ ἄδικον. Τί κακὸν τοῦ ἔκχαμα ἐγὼ τοῦ Χαλῆλ ἀγᾶ διὰ νὰ μοῦ κάμη τέτοια ὕβρι, τέτοια ἀτιμίαν ἴσ' ὅτι μοῦ; "Ἄν ἦτον εἰς τὴν θέσιν μου ὁ Χαλῆλ ἀγᾶς, ἤθελε νὰ τοῦ πάρω ἐγὼ τὴν κόρην σου;..

— Σιωπή, τῷ εἶπεν, ὁ κατῆς. Μὴ βγαίνης ἔξω ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν.

— Βγαίνω ἔξω ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν;

— Τὰ πολλὰ λόγια τί τὰ θέλεις; "Ολοὶ ἐσεῖς οἱ Ῥωμηοὶ ἀγαπᾶτε τὰ πολλὰ λόγια.

— Γιατί ἐμένα μοῦ πονεῖ, κατῆ μου.

— Τὸ ξεύρω, ἀλλὰ τὰ περιττὰ τί χρησιμεύουν; Πρέπει νὰ κριθῆτε.

— Νὰ κριθοῦμε;

— Καὶ οἱ δύο μὲ τὸν Χαλῆλ. Θὰ στείλω αὐριον νὰ τὸν φέρουν.

— Καὶ ἔως αὐριον τὸ κορίτσι μου θὰ εἶναι ἴσ' ὅτι χέρι σου;

— Βέβαια.

— Καὶ διατὶ ὄχι σήμερον;

— Εἶναι μακριὰ τὸ χωριό σου. Ποιὸς θὰ πάγῃ τώρα;

— Πηγαίνω ἐγώ.

— Ἄμα ὑπάγῃς ἐσύ, δὲν θὰ σέ δεχθῆ, εἶνε τὸ ἴδιον ὡς νὰ τὸν καλῆς εἰς πόλεμον.

Ὁ Κώστας ἐσκέφθη τῷ ὄντι, καὶ εὗρεν ὅτι ἂν ἦτο νὰ μεταβῆ ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Χαλῆλ, ἔπρεπε νὰ ἔχη μετ' ἑαυτοῦ δύναμιν ἑκατὸν ἀνδρείων, διὰ νὰ καύσῃ τὴν οἰκίαν τοῦ Τούρκου.

— Ἄχ! εἶπε καθ' ἑαυτόν, κλέφτης εἰς τὰ βουνα καλλίτερον, τὸ ἔλεγα ἐγώ!.. Ἄ, κλέφτης, κλέφτης!..

Τίς δὲν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὸ εἶπῃ χιλιάκις εἰς τὴν ζωὴν σου;

Φρικώδης ἦτο ἡ δευτέρα ἐκείνη νύξ, νύξ πυροῦ καὶ ἀγωνίας, νύξ παραλήρου καὶ πνιγηρῶν δραμάτων, νύξ ὀδύνης καὶ ἀπογνώσεως. Καὶ ἤδη ἦτο ἴσως ἀργά. Ἄλλ' ὁ Νίκος, ὁ Νίκος!..

Καὶ ὅμως ὁ κατῆς δὲν ἐτήρησεν αὐστηρῶς τὸν λόγον του. Φαίνεται δὲν ἦτο σπουδαία ἡ προταθεῖσα αἰτία. Ὁ κατῆς ἔστειλε κρυφίως ἄνθρωπον πρὸς τὸν Χαλῆλ. Ἰσως τὸν ἔστειλε χάριν προδικαστικῆς ζήτηματός.

Τῇ ἐπαύριον ὁ Χαλῆλ, γαλήνιος καὶ πλήρης γαυριάματος, προσῆλθε πρὸς τὸν κατῆν, καὶ ἐδικαιολόγησε τὴν πράξιν του. "Ὅταν ἤρπασε τὴν Βάσω δὲν εἴξευρεν ὅτι ἦτο ἀρραβωνιασμένη. Τώρα τὸ μανθάνει. Δυστυχῶς εἶνε ἀργά τώρα. Καὶ αὐτὴ τὰ ἔχασε τόσο πολύ, ὥστε δὲν τοῦ εἶπε λέξιν περὶ τοῦ μνηστῆρός της. Ἄν τὸ ἐμάνθανε ἐγκαίρως ὅτι ἡ κόρη εἶχε μνηστῆρα, ἦτο τίμιος μουσουλμάνος ὁ Χαλῆλ, καὶ δὲν θὰ κατεδέχετο ν' ἀρπάσῃ τὴν μνηστῆν ἄλλου.

Ἄλλ' εἰς τοῦτο πταίουσιν αἱ προλήψεις τῶν χριστιανῶν; Ὁ Χαλῆλ εἶχε ζητήσῃ εἰς γάμον τὴν Βάσω, ἀλλ' οἱ γονεῖς της τὸν ἀπέκρουσαν. Τί πειράζει τοῦτο, ἂν μουσουλμάνος νυμφευθῆ χριστιανῆν; Ποῦ ἠκούσθη ποτὲ ὅτι εἰς πιστὸς μουσουλμάνος δὲν δύναται νὰ ἔχη ἑλληνίδα κόρην εἰς τὸ χαρέμι του; Αὐτὸς δὲν θὰ τὴν ἀναγκάσῃ ποτε ν' ἀλλάξῃ τὴν πίστιν της. Ἄν ἦτο ὁμόπιστός των ὁ Χαλῆλ, ἐμελλε ν' ἀποκρουσθῆ; Ποτέ, διότι εἶναι νέος πλούσιος καὶ ἰσχυρός, καὶ ἡ κόρη εἶναι μὲν εὐμορφὴ ἀλλὰ πτωχὴ. Καὶ τέλος ὁ Χαλῆλ εἶναι ἑτοιμος νὰ πληρώσῃ ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς γονεῖς της.

Ὁ κατῆς ἠκροάσθη τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα μετὰ προφανοῦς εὐμενείας. Ἀκολουθῶς ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν πατέρα τῆς κόρης, ὅστις παρραφερόμενος ὑπὸ αἰσχύνης καὶ ἀγανακτήσεως κακῶς συνήρθη τὰς λέξεις.

— "ὦ!... κατῆρα... ἀκούς ἐκεῖ.. τὸν... ἐγὼ θέλω τὸ κορίτσι μου, ἀκούς; Αὐτὰ ἐγὼ δὲν τὰ ξέρω... Τὸ κορίτσι μου θέλω... τὸ κορίτσι μου, νὰ μοῦ δώσῃ τὸ κορίτσι μου... Ὁ κατῆς τὸν προέτρεψε νὰ καθησυχάσῃ καὶ νὰ ἐκφράσῃ σαφέστερον τοὺς λόγους του. Ὁ Χαλῆλ ἀγᾶς τῷ φαίνεται ὅτι ἔχει μερικὰ δίκαια, ἄς εἶπῃ καὶ αὐτὸς τὰ δίκαιά του.

— Τὰ δίκαιά μου!.. Εἶμαι πατέρας... καὶ δὲν εἰμπορεῖ ἡ κόρη μου νὰ ὑπανδρευθῆ χωρὶς τὴν ἄδειάν μου... οὔτε Τούρκον οὔτε Χριστιανόν... Ἡ κόρη μου εἶνε ἀνήλικη...

— Εἶναι ἀληθές, ἠρώτησε κατὰ τοὺς τύπους ὁ κατῆς, ὅτι ὁ Χαλῆλ ἀγᾶς σοῦ εἶχε ζητήσῃ τὴν κόρην σου;..

— Δὲν ξεύρω ἐγὼ τέτοια, εἶπεν ὁ πατὴρ παρραφερόμενος.

— Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσῃς καλά... Ὅμιλεῖς μὲ τὸν κατῆν... Μὴ τὸ λησμονῆς...

— Καὶ ἂν μοῦ τὴν ἐζήτησῃ, δὲν εἶμαι κύριος;.. Εἰμπορεῖ ἡ κόρη μου νὰ ὑπανδρευθῆ χωρὶς τὴν ἄδειάν μου... καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ...

— Ὁ ἱερός νόμος, εἶπε πομπωδῶς ὁ κατῆς, δὲν ἀπαιτεῖ τὴν συναίνεσιν τῆς κόρης.

— Τοῦ πατέρα ὅμως...

— Τέλος δὲν εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ συμβιβασμός; εἶπεν ὁ κατῆς μετὰ μικρὰν σκέψιν.

— Τί συμβιβασμός;

— Χαλῆλ ἀγᾶ, θέλεις νὰ δώσῃς τὴν κόρην μὲ τὸ καλόν;

Τὸ βλέμμα τοῦ Χαλῆλ ἐξέφρασεν ἑκπληξιν, ἀλλὰ καθησυχάσεν εὐθύς, συναντήσαν τοῦ κριτοῦ τὸ βλέμμα.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Κώστα ἐξέφραζε τὸναντίον ἐλπίδα.

Ὁ Χαλῆλ ἀπήντησε μετὰ σταθερότητος.

— Ὁ κατῆ—ἐφέντης μοὶ προτείνει λοιπὸν νὰ δώσω τὴν σύζυγόν μου; ὀλμάς. (ἀδύνατον).

— "Ήκουσες, Κώστα, εἶπεν ὁ κατῆς, τί ἀποκρίνεται ὁ Χαλῆλ ἄγᾶς. Ἐσὺ τί λέγεις; Δέχεσαι ἀποζημιώσιν;

— Τὴν κόρην μου θέλω! ἔκραξε πνέων λύσαν ὁ ἀτυχῆς πατήρ.

— Καλά, φθάνει, εἶπεν ὁ κατῆς.

Καὶ διατεθεὶς ἀνετώτερον ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, ἐφ' οὗ ἐκάθητο, ἤνοιξε τὸ ἱερὸν βιβλίον, καὶ ἤρχισε ν' ἀπαγγέλλῃ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς ἀνεγνωρίζετο ὁ Χαλῆλ ἄγᾶς ὡς νόμιμος κάτοχος τῆς κόρης Βάσω, ἀπηλλάσσοντο δὲ πάσης αἰτίας αὐτὸς καὶ ὁ συνεργὸς του εἰς τὴν ἀρπαγὴν.

Ὁ Κώστας ἀφῆκε μανιώδη κραγὴν, καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τοῦ κατῆ. Ἄλλ' οὗτος διέταξε τοὺς σερδαρέους του νὰ τὸν ἀπαγάγῃσιν εἰς τὸ σωφρονιστήριον...

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀπήγετο ὁ Κώστας, νέος τις μελαγχροινὸς μὲ ὑψηλὸν καὶ εὐστροφον ἀνάστημα τῷ ἔκραξε.

— Θάρρος, πατέρα μου! θάρρος! ὑπάρχει ἐκδίκησις!...

Καὶ λαβῶν πλαγίαν τινὰ ὁδὸν ἐξῆλθε τῆς Ἄρτης καὶ ἔγεινεν ἄφαντος.

(Ἔπειτα συνέχεια).

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΣΠΕΤΣΙΩΤΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΜΑ

Ἐν Ἰσπανίᾳ.

Β'.

Ἐν ἔτει 1816 ὁ πλοίαρχος Βασίλ. Ν. Α. Ὁρλώφ κατέπλευσε μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πλοίου, τοῦ «Λυκούργου», εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως Ἀλικάντε τῆς Ἰσπανίας, φέρων φορτίον σίτου 15,000 κοιλῶν πρὸς πώλησιν, ὅπερ καὶ ἐξεποίησε, συστημένος ὢν εἰς ἔμπορον τῆς πόλεως ταύτης, ὅστις ἦτο συγχρόνως καὶ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐμπορίας τοῦ σιτοφορτίου, ἐκόμιζε λαθραίως τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εἰσέπραττεν, εἰς τὸ πλοῖον, διότι τότε ἡ ἰσπανικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀπαγορεύσει τὴν ἐξαγωγὴν τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων, ἔκ τινος θεωρίας ὀρωμμένη τότε οικονομολογικῆς, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ νομίσματος ἀποτελεῖ τὸν πλοῦτον μιᾶς χώρας, καὶ ὅτι πᾶσα ἐξαγωγή αὐτοῦ ἐπιφέρει μείωσιν τοῦ πλοῦτου. Ἐπέτρεπε δὲ μόνον ἡ ἰσπανικὴ κυβέρνησις ν' ἀγοράζωνται διὰ τῶν χρημάτων ἐγχώρια προϊόντα, ἅτινα ἦσαν ἐλεύθερα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παντὸς φόρου ἐξαγωγῆς. Ἀλλ' οἱ πωληταὶ τῶν σιτοφορτίων πλοίαρχοι πολλάκις, μὴ εὐρίσκοντες συμφέρον εἰς ἀγορὰν τοιούτων προϊόντων, ἠναγκάζοντο διαφοροτρόπως νὰ μετακομίζωσι λάθρα εἰς τὰ πλοῖα τὰ εἰσ-

πραττόμενα χρήματα ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ σίτου, διαφεύγοντες ἐπιτηδείως τὴν προσοχὴν τῶν τελωνοφυλάκων, carabineros λεγομένων. Ἐξετέλουν δὲ συνήθως τὸν σκοπὸν τῶν εὐκόλως καὶ διὰ δωροδοκιῶν.

Διὰ τοιούτων μέσων καὶ ὁ ῥηθὴς πλοίαρχος, ἐκποιήσας ὀλόκληρον τὸ φορτίον, μετεκόμισε μικρὸν κατὰ μικρὸν λαθραίως εἰς τὸ πλοῖον τὸ εἰσπραχθὲν ποσόν, συμποσούμενον εἰς τάλληρα δίστηλα ἰσπανικὰ 40,000, καὶ ἠτοιμάσθη πρὸς ἀπόπλουν, λαβῶν τὰ ἀποδημητήρια μὲ δηλωτικὸν τοῦ τελωνείου ὅτι τὸ πλοῖον ἀναχωρεῖ κενόν.

Ἀπέπλευσε περὶ τὴν 8ην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, ἀλλ' ὑπαρχούσης νηνεμίας, δὲν ἀπεμακρύνθη ταχέως τῆς ξηρᾶς ὅτε δ' εὐρίσκειτο εἰς ἀπόστασιν μιλίου ἀπὸ τοῦ λιμένος, αἴφνης παρατηρεῖ ἐρχόμενα κατ' αὐτοῦ, ῥυμουλκούμενα ὑπὸ λέμβων, ἐν πολεμικὸν ἰσπανικὸν βρίκιον καὶ μίαν κελούπαν (chaloupe), τὸ μὲν δεξιόθεν τὴν δὲ ἀριστερόθεν αὐτοῦ. Ἦκουσε δ' ἐξ αὐτῶν φωνὴν βροντώδη διὰ ναυτικῆς σάλπιγγος «maïna cagrajo greco» τούτεστι «παραδώσου, αἰσχρὲ Ἕλλην». Ὁ πλοίαρχος ἄφροτος δὲν ἀπήντησε ποσῶς, ἀλλ' ἠτοιμάσθη πρὸς ἀντίστασιν, διότι ἐνόησεν ὅτι ἐζήτουν αὐτόν, προδοθέντα ὅτι ἔφερον ἐν τῷ πλοίῳ χρήματα εἰς μεταλλικόν. Ἰσπανολαμβάνονται καὶ ἐκ δευτέρου αἰ αὐταὶ φωναί, ἀλλ' οὐδεμία ἐκ τοῦ σπετσιωτικοῦ πλοίου ἐδόθη ἀπάντησις. Τότε ἤρχισε κατ' αὐτοῦ ἐκατέρωθεν κανονοβολισμὸς, ἐξ οὗ ἐβιάσθη ὁ Ὁρλώφ νὰ κανονοβολήσῃ καὶ αὐτός· διήρκεσαν δὲ οἱ ἀντιπυροβολισμοὶ ὑπὲρ τὴν ὥραν πρὸς μεγάλην ζημίαν τοῦ ἐκατέρωθεν καταπολεμουμένου πλοίου.

Βλέπων ὁ Ὁρλώφ τὸν προφανῆ κίνδυνον, καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πλήρους νηνεμίας, ἀπηλπίσθη περὶ τῆς σωτηρίας του· ἀλλὰ μὴ ἀπολέσας παντάπασι τὸ θάρρος διέταξε νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν τὴν λέμβον, ἔθεσεν ἐντὸς αὐτῆς τὰ 40,000 δίστηλα, ἐκάστης χιλιάδος οὔσης ἐγκλεισμένης ἐντὸς σάκκου δυνατοῦ λινοῦ, πισσωμένου, παρέλαβεν ὡσαύτως ἐκ τοῦ πλοίου λιανοσχοινίον ὑπὲρ τὰς δικαστικὰς ὀργυιὰς, τὴν πυξίδα, καὶ ἐξ ναύτας κωπηλάτας. Ἐθῶσε δὲ μετὰ τοῦτο διαταγὴν εἰς τὸν ὑποπλοίαρχόν του, ὅτι ὅταν αὐτὸς ἀπομακρυνθῇ ἱκανῶς τοῦ πλοίου, νὰ ζητήσῃ ἀνακωχὴν καὶ νὰ ἐρωτήσῃ «τί πλοῖον εἶνε τὸ κανονοβολῶν κατ' αὐτοῦ ἐν ὥρᾳ νυκτός». Τὴν διαταγὴν ταύτην ἐξετέλεσεν ὁ ὑποπλοίαρχος· καὶ μετὰ τὴν ἐρώτησιν λέμβος μετὰ ναυτῶν τοῦ πολεμικοῦ βρικίου, πλησιάζει τὸ πλοῖον· ἀνέρχονται ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἰσπανοὶ ναῦται ὑβρίζοντες καὶ τὸ ἐπαναφέρουσιν εἰς τὸν λιμένα, ἐξ οὗ ἀνήχθη.

Ὁ Ὁρλώφ ἐπιβίς τῆς λέμβου καὶ ἀπομακρυνθεὶς τοῦ πλοίου, διηυθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν